

Banyoles: cultura i fitxatge mediàtic

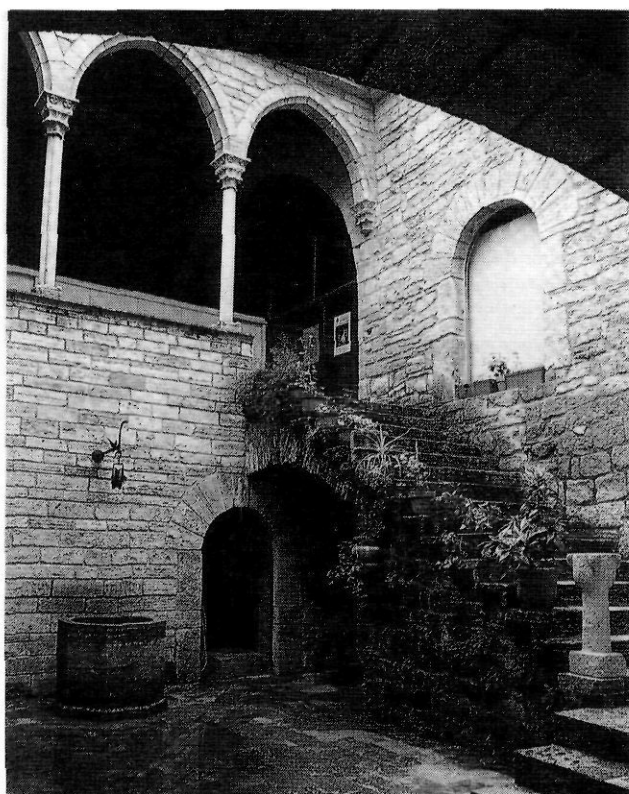
Presentació de Banyoles com a Capital de la Cultura Catalana. Teatre Municipal de Banyoles, 17 de gener de 2004

Som a Banyoles, a les 5 de la tarda, amb un passeig de la Indústria tallat al trànsit i a l'aparcament, amb dos guàrdies urbans vestits de gala —quin plomall!, valga'm Déu, quin plomall!— a la porta del Teatre Municipal, on de seguida —amb el quart de retard de rigor— faran acte de presència, envoltats per força mitjans de comunicació, 5 autoritats, 5, per tal de presentar un *crack* mediàtic.

Perquè la presentació de la capitalitat de la cultura catalana és per a Banyoles el fitxatge mediàtic que ha de permetre a la ciutat guanyar algun títol i iniciar un cercle virtuós que reviscolli els vells llores de la dècada dels setanta, quan la ciutat, des del punt de vista cultural, era un *dream team* original i atractiu. Ara cal veure si al voltant d'aquest *crack* mediàtic hi ha equip o anirem fent la viu-viu, com una ciutat que no acaba d'acceptar la seva situació actual, com una Glòria Swanson que ha baixat definitivament les escales del passat. Els

directors d'escena són dignes hereus d'Eric von Stroheim: Xavier Tudela —president de l'entitat organitzadora de les capitals de la cultura catalana—, Caterina Mieres —consellera de Cultura—, Pere Bosch —alcalde de Banyoles—, Josep Lluís Carod-Rovira —conseller en cap— i Ernest Benach —president del Parlament. (Ja em perdonareu, però deixo de costat els tractaments oficials, perquè els assistents a l'acte en varem quedar embafats).

L'acte, essencialment d'afirmació cultural, va ser només una presentació del *crack* mediàtic; això vol dir que només varem sentir parlaments i que no varem poder saber si remenava bé la pilota: tindrem tot un any per saber si rutlla, i les valoracions caldrà fer-les acabada la temporada. No es descarta —possiblement sigui necessari— un fitxatge d'hivern, el calor de la ciutat i la participació de tothom. No es presenta res més: ni porters àgils ni defenses lluitadors ni migcampistes creatius ni davanters definidors. Se suposa

MIQUEL RAURICH

La Pia Almoina, Museu Arqueològic i referent cultural de Banyoles.

que estaran a l'alçada del fitxatge mediàtic. Sabem que tenim un equip desequilibrat: falta un cinema, un teatre una mica més gros, una vida cultural intensa i continuada, uns equipaments més consolidats; sabem que hi ha peces dignes del *crack*: els bombers, l'Ateneu Musical, Sonora, algunes sales d'exposicions que han viscut vides millors... Aquest dissabte, però, això no toca.

Aquell dissabte tocaven parlaments, ja ho hem dit. Mes enllà dels plantejaments teòrics i programàtics —audibles només en el discurs de l'alcalde—, ens varem quedar amb una declaració d'intencions que pot il·lusionar. L'acte es va iniciar amb les imatges d'en Pau Casals a

l'ONU, amb el seu parlament d'afirmació de catalanitat. Acabades les imatges, la veu de megafonia va exposar el propòsit i la consciència que la cultura, arrelada a la terra, ha de volar nord enllà, sud avall, buscar amb les mans el ponent mentre el llevant pessigolleja els peus; en definitiva, per fer servir la paraula que ens va explicar l'Ernest Benach, «glocalitzar» la cultura: ser globals des de la cultura local, la catalana, la nostra.

L'acte es va acabar amb el cant dels Segadors. La mesa presidencial i el públic varen cantar dempeus. Un acte d'afirmació que esperem que sigui, també, l'inici de la concreció. Perquè si en aquest any 2004 —per

cert, any de propostes etèries— no es concreta res, no fem un equip de debò, al final no podem dir «aquest any, sí!», ens sentirem tan estafats com es sentiria la Glòria Swanson quan, havent baixat les escales, no tan sols s'adona que allò no és cap pel·lícula, sinó que ni tan sols l'admeten al manicomi i se'n va, directament, a una ciutat dormitori.

Xavi Xargay i Oliva

Primer Premi d'Experiències Educatives Josep Pallach

El passat 10 de gener va tenir lloc a Figueres l'acte de lliurament del Premi d'Experiències Educatives Josep Pallach, organitzat per l'Ajuntament d'aquesta ciutat. El jurat —format per Maria Rosa Ymbert (que com a regidora d'Educació i Acció Cívica actuava de presidenta), Xavier Besalú, Josep González-Agápito, Salomó Marquès, Maria Antònia Pallach, Marta Ros i Dolors Sàcera (secretària)— va concedir tres premis i dos accèssits, triats d'entre els vint-i-sis treballs presentats.

El primer premi, titulat «Ràdio Activa», va correspondre a Lourdes Domènech, de l'Institut d'Educació Secundària Serrallarga de Blanes,

per una programació de ràdio emesa pels alumnes d'aquest centre educatiu. En paraules de l'autora, l'objectiu d'aquesta experiència és

dobles: «En primer lloc, posa a disposició dels alumnes la possibilitat de treballar la llengua oral sense necessitat de simular situacions comunicatives, i amb un objectiu pràctic: parlar per ràdio. En aquest sentit, els alumnes entenen que han de fer un ús correcte de la llengua, perquè s'exposen a la valoració que en facin els qui els escolten. Els alumnes adquireixen una consciència lingüística molt clara que els fa exigents a l'hora de redactar els guions, i molt crítics en el moment de la valoració posterior a l'emissió del programa. En segon lloc, transmet als alumnes uns coneixements teòrics sobre diferents aspectes d'aquest mitjà (les parts d'una emissora, el codi gestual, el vocabulari específic, els gèneres radiofònics, les fases de redacció dels guions...)».

El segon premi va ser per un magnífic treball d'educació en valors a partir de les tècniques de circ, dirigit pel professor

Els mocadors de les Havaneres

L'endemà d'haver sabut que ha mort Ortega Monasterio, entro a la primera plana d'Internet sobre havaneres que em surt al Google. Es diu *imacte.com havaneres* i és de rom Pujol. La primera cosa que hi veig és un portal que es titula *Calendari de cantada d'havaneres*. Faig un pas més i me'n vaig a Localització. Em surt un mapa de Catalunya dividit per províncies, però, això sí, subdividit per comarques. Vaig a les de Girona: «No hi ha actuacions previstes», llegeixo. A les de Barcelona, torno a llegir el mateix. I també a les de Tarragona i a les de Lleida. Després, reulo a la primera plana i m'adono que l'última actualització és del 16 de juliol del 2002. Surto, vaig a altres planes i em passa més o menys el mateix, perquè el Google és cada cop més un gran magatzem ple d'informació i de pols, amb tot d'activitats, de propostes i de notícies traspassades. Un lloc ideal, doncs, per perdre-m'hi quan no fa encara ni dos dies que ha mort el creador d'*El meu Avi*. Després, al cap d'uns minuts de navegar per les planes que m'han sortit un cop he afegit en el Google la paraula *Monasterio* a la d'*havaneres*, trobo una plana de la Universitat Ramon Llull on s'explica un homenatge que l'Ateneu Barcelonès va fer a Ortega. Això era a l'any 2003, ell no hi va poder anar perquè ja no estava bé de salut, però els centenars de persones que sí que ho van poder fer van cantar i van emocionar-se sentint cantar també havaneres. Leopoldo Ortega Monasterio, fill de Josep Lluís, va representar el seu pare. «A l'acte no hi va faltar res de res», va escriure un redactor de la plana web segurament sense acabar de rumiar-ho gaire. Tant se val, però, perquè, igual com abans amb ell, sense Josep Lluís Ortega Monasterio les havaneres van fent el seu camí. «Una obra que pot quedar per sempre», tal com va venir a dir una vegada. Altres músiques que també van arribar a ser molt populars no han tingut, en canvi, tanta sort. Per què les havaneres sí? Naturalment perquè agraden i perquè hi ha hagut un munt de gent com Ortega Monasterio que les han estimat, però també perquè es van començar a popularitzar al mateix ritme que tot aquell món que les va crear s'acabava. Segur que diem només adéu al *Català* o a la *Bella Lola* quan traiem els mocadors al final d'una cantada? Potser aquests mocadors servien també per desempolsegant altres cançons i altres músiques. De moment, però, no ha estat així. Hem fet tard? Hem perdut aquell tros de món on van néixer per sempre més? Tot plegat és un misteri.

Xavier Cortadellas